

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAIOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 21 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 236. szám.

Csütörtök, okt. 15.

Tanítás az iskolán kívül.

— okt. 15.

A mai kulturának egyik nevezetes jelensége, az oktatásnak az életbe való kivitele, hogy ezzel a művelődés minél szélesebb rétegekre kiterjedjen s hozzájuthassanak a művelődés áldásaihoz azok is, akiknek sorsuk nem engedte meg, hogy az iskolában szerezzék meg a tudás előnyeit.

Ez a kulturális folyamat már nálunk is évek óta erőre kapott s liceumok, ismétlődő tanfolyamok, rendszeres előadások révén folyik a tanítás az iskolán kívül. Azonban ezek az oktatások nagyjából nincsenek kellőképpen szervezve, hiányzik az egyöntetű irányítás s így nincs olyan erejük és hatásuk, mint a milyen kívánatos volna.

Ezért határozta el magát a kormány arra, hogy az iskolán kívüli oktatást törvényre szabályozza s el is készíttette az erre vonatkozó törvénytervezetet. A törvénytervezet megvitatását pedig tegnap megkezdte az országos közoktatási tanács s a tegnap megkezdett tanácskozásnak főnevezetessége Apponyi Albert kultuszminiszternek a beszéde, amelyben az iskolán kívüli oktatásról nyilatkozik, körvonalozván benne a kormánynak erre vonatkozó szándékait.

A kultuszminiszter szerint az iskolán kívüli oktatásnak két irányban van rendkívüli fontossága. Az egyik, amelyet átmeneti jellegűnek tart, de annál égetőbb, az országban még mindig, sajna, nagy terjedelemben lévő analfabetizmus elleni küzdelem, amely jelenséget a társadalmunkból eltüntetni vagy legalább csökkenteni nem érünk rá odáig várni, míg a

népiskola fejlődése után odajutunk, hogy a jövő generációban ez a jelenség vagy éppen nem, vagy csekélyebb mértékben mutatkozzék. A mindinkább fejlődő demokratikus haladás és a politikai jogok kiterjesztése fontossá teszik azt, hogy a tudás legprimitívebb forrásaitól legtávolabb álló honfitársainkat is minél közelebb vezessük ezekhez a forrásokhoz. A másik állandó szükséglete a társadalomnak, a melynek kielégítéséről gondoskodni kell, az a mindinkább növekedő és terjedő tudási vágy kielégítése, még pedig nem csak az ugynevezett művelt osztályokban, amelyeknek szükségük van arra, hogy az ő műveltségük mélyíttessék és rendszeresítettessék, hanem minden társadalmi osztálykülönbség nélkül a nép széles rétegeiben mutatkozik egy aspiráció, egy szenvedélyes vágy: a tudás országába bejuthatni, a mely vágy csak tiszteletreméltó, amely vágnak kielégítéséről a miniszter szerint rendszeresen és bizonyos irányítás mellett gondoskodni kell.

A feladat abból áll, hogy a széles rétegeknek e mélyes kiművelésére, szellemi kiművelésére és egyszersmind erkölcsi megnemesítésére irányuló tevékenység általánossá tétessék és rendszeresítettessék. És a veleje mindazoknak a kérdéseknek éppen abból áll, hogy ennek a nagy feladatnak teljesítésében minő szerepe juthat, minő szerepe jusson az államnak, nem általános teoretikus szempontból ítélve meg a dolgot, hanem a mi különleges viszonyaink között, ahol léptennyomon tapasztaljuk a társadalmi kezdeményezések tehetetlenségét és csekély körben való mozgási képességét. Az állam sok mindenféle módon nyulhat bele e

tevékenységbe. Az állam maga vállalkozhatik e feladat vagy a feladat egy részének teljesítésére saját organumai által; az állam kezdeményezőleg, irányítólag és támogatólag hathat a társadalmi tevékenységre. Ennek a támogatásnak, irányításnak megint sokféle neme van s ezeket van hivatva a tanácskozás megvitatni s a megfelelő helyes utat találni.

Konstatálnunk kell, hogy a tegnapi tanácskozás elé terjesztett előadói tervezet még nem nyújt elég tiszta képet az irányról s erősen tapogatózik. A tervezetről meglátni, hogy büroban készült s nem az életben e téren már szerzett tapasztalatok alapján, aminek a tegnapi tanácskozáson kifejezést adott Eötvös Lóránt báró is, mikor kifejezte szükségét annak, hogy előbb meg kellene hallgatni azokat az intézményeket, amelyek az iskolán kívül való oktatással foglalkoztak. E mellett a tanácskozás is szűkkörű, mert ide be kellene vonni minden érdekkörnek és minden rétegnek a képviselőjét.

Az egészben vezérfonalul egyet már most meg lehet állapítani s ez az: hogy az iskolán kívüli oktatásnak szabadnak kell lenni s nem szabad az iskola szűk kereteit és bilincseit rászorítani. Az állam támogassa anyagi és erkölcsi erőivel, irányíthatja is, de ne béklyózza le, mert akkor az egész tevékenység csak kárára lesz a kulturának.

A fumei püspökség. Z. a n. e. a Rikárd, Fiume képviselője emlékiratot adott be a kormányhoz, a melyben önálló fumei püspökség felállítását javasolja. Az emlékirat történeti adatokkal bizonyítja, hogy Ferenc császár már 1821-ben, a szentszék beleegyezésével elrendelte a fumei püspöki szék felállítását s különben is a városnak a régmúlt időkben már volt saját püspöksége.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Ejjeli találkozás.

Játszott a klubban és nyert. Ugy vélte, hogy kötelességének az éjjel eleget tenni. Játéka korrekt volt, lelkiismeretét tehát derült nyugalom töltötte el. Miután a klubot elhagyta, sétálni kívánt az elhagyatott utcákban. Éjnek idején gyalog járt, mint egy koldus, 10.000 lírával a zsebében, ez különös, csábító kéjzérlet!

Riccardo Oderisi máriki végig ment a Chiaia-utcán, azután a Via Toledón és tovább folytatta útját az utcák és zugutak zavarában.

Amint elhaladt a régi, feudális Nápoly dűreás, rozoga házai, mooskos, barátságatlan bolthajtásai között, a Santa Chiara-templom mellett egy kis zugutába tért be. A boldog ember itt egy félig kialudt tüzet pillantott meg — kétésgyűlvén zsványok melegedtek mellette — és ennek közelében egy rakáska rongyot, mely emberi formát öltött. Mindjárt hallotta is egy utcai kis leány megszokott, szemtelen hangozkáját. A kicsike bármikor vette őt észre követte, és tolvadva körüláncolta őt.

— Urfi! szép fiatal ur! Szép urfi!

— Hagyj békében! Menj innen!

A kis leány sohasem kért tőle alamizsnát, de ő sem találta érdemesnek, hogy valaha egy soldó-t adott volna neki.

— Urfi! Szép urfi! Ne siessen ugy! Ne fusson ugy!

— Hát mit akarsz? Menj, menj!

Sietette lépteit és a kis utcai leány, aki meztőláb gázolta át az iszapos víztócsákat és sárral feekendezte be az ő nadrágát, nem maradt veszteg, de egyforma hanglejtéssel kiáltotta:

— Ne fusson ugy! Várjon szép urfi! Várjon!

— Ha nem takarodol innen, verést kapsz!

— Ne fusson ugy, urfi, ne menjen ezen az utcán át, ott zsványok vannak.

— Hadd legyenek! Pusztulj innen!

— Ott vannak a zsványok, azoknál kés van. Ki fogják rabolni és megölik...

Az ördög vigyen el! Hallgass már!

És azon ürügy alatt, hogy cigarettára akar gyújtani, megállt. Az utcai leány karjait keresztbe fonta és jól összecsukta az ökleit, mintha védekezni akarna a nedves levegő ellen, befordult egy kis görbe utcába és ugyanazzal a hanglejtéssel tovább esedezett:

— Erre, erre szép urfi. Jöjjön velem. Én majd vezetem, haza vezetem, szép urfi.

— Honnan tud d, hogy hol lakom?

— Én haza vezetem.

Mivel látta, hogy a fiatal ember nem mozog, megállt, mint egy árnyék az árnyékban, kinyújtotta a karját, intett neki a sovány kezével és tompa, titokzatos hangon ismételte:

— Jöjjön, jöjjön!

A sötétben csak karjának a vonalát lehetett észre venni és a keze mozdulatát, mely ide-oda hajlott, mint egy madár szárnyai, ha a hálójában vergődik. Bármily elfogulatlanak is akart látszani a máriki, inkább önön maga előtt, mint a tolatkodó leány előtt, mégis egy kis félelem vett erőt rajta.

— Hallja, urfi! Jöjjön, jöjjön! Ketten vannak. Kirabolják s megölik!

Az alig látható leány vékony hangja, mely mint halkabb lett, olyan volt, mintha a cseppegő fal, a sár, a levegő, a sötétség hangja lett volna. Utolérte a kicsikét és azt mondá:

— Jól van, hát menjünk.

Mint a macska, oly könnyedén siklott át a leány a szemét, hulladék- és törmelékdobokon. A fiatal ember hosszu lépésekkel követte és néha szinte gyermekes félelemmel botlott meg egy-egy árkon vagy bokron.

— Kis leány, biztos vagy benne, hogy ez a helyes út? — kérdezte tőle néhányszor.

— Csak jöjjön velem urfi, én majd haza vezetem.

És aztán hallgattak.

Egy ablak zöld redője mögül az első emeleten, ahol fakó gyertyafény lobogott, egy asszony kandikált ki és kiszólt:

— Pszt. Pszt! ... — azután nagyot sóhajtott.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dúsan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,

nemkülönbön a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, collereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátoktól, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készíttést vagy új fazonra való izlése átalakíttást.

JUTÁNYOS ÁRAK.

PONTOS KISZÖLGÁLÁS.

895-x.7

Sz. v. 4701
1-III.
715
438
321
242
1232
1228
1220
1219
1211
1215
1157
1149
1138
1130
1110
1059
1057
1044
1029
1013
1001
949
v. 4711
1-III.
715
1081
926
915
915
842
754
725
718
636
135

v. v. 4811
1-III.
715
1031
1003
953

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeli 6-ig este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 19. Városi közgyűlés.

Október 29. Tanítógyűlés.

Október 31. Városi képviselőválasztások.

November 9. Közig. bizottság ülése.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Az októberi őszi rendes közgyűlés hitelesítő aktusa ma volt Botka Béla főispán elnöklésével. Hitelesítők voltak dr. Annau Ernő, dr. Farkas Geiza, dr. Klein Mór és Kaufmann István.

— **Izraelita istentisztelet** A nagybecskerek-i izraelita templomban az istentisztelet 16-ikán, péntek este 5 órakor kezdődik, 17-ikén, szombaton délelőtt fél 10 órakor és 18-án, vasárnap pedig délelőtt 10 órakor kezdődik.

— **Kinevezés.** A főispán dr. Grandjean Jenő véglegesített megyei közigazgatási fogalmazó gyakornokot tiszteletbeli megyei aljegyzővé nevezte ki.

— **A városi képviselőválasztások.** A városi képviselőtestület tagjai egyrésztének mandátuma az idén tudvalegyleg lejár és így ezekre a mandátumokra új választást kell megejteni. Mint most értesülünk, az alispán a városi képviselőválasztásokat október 31-ikére tűzte ki s utasította a polgármestert, hogy a választásokra a szükséges intézkedéseket tegye meg. Közölte egyúttal az alispán a várossal, hogy a törvényhatóság választási elnökül dr. Annau Ernőt küldte ki, akinek a helye ennek folytán a városi igazoló választmányban megüresedett s így új tagot kell választani. A törvényhatóság maga részéről a városi igazoló választmány tagjaul Franz J. L. és Balácsi Józsefet küldte ki. A választások ügyében a városi képviselőtestület, mint már közöltük, hétfőn délután tart ülést, amelyen Annau helyébe új tagot választ az igazoló bizottságba s egyben megteszi a szükséges intézkedéseket a képviselőtestületi választások megejtésére.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Cuteanu (Kutyán) Tivadar bárányosi illetőségű nagybecskerek-i lakos családi nevét Kálmán-ra, Iskoru Anhaltzer Regina, Lizi (Erzsébet) és Ella nagyszentmiklósi illetőségű ugyanottani lakosok pedig nevüket Anta-lra átváltoztathassák.

Nagy csönd volt, mindenki mély álomban feküdt, Riccardo Oderisi márki megborzadt ettől a sóhajtól. Az utcai kis leány feddőleg szólt az asszonyra:

— Ne sóhajtozzál, itt nincs részedre semmi!

Az ablak közelében egy rothadt fából levő csupasz oltáron nagy fekete kereszt emelkedett, ein ivete rozsdás volt. Az utcai leány, miután felett az asszony sóhajára, felnézett a keresztre, megérintette és megcsókolta, az áhitat jeléül. A kis lámpa megvilágította a haját, mely egy pillanatig aranyos fényben ragyogott; két színű, nyugtalan szemei úgy villogtak, mint két drágakő cigányosan barna arcában. Futott. Ő meg követte. Egy kevésbé keskeny és sötét utcába kanyarodtak be, itt magaslott ki hatalmasan Riccardo Oderisi márki palotája. Visszanyerte bátorságát, amint ezeket a falakat megpillantotta. Ugy tett, mintha nem is sietne, ismét cigarettára gyújtott és a botján levő gombbal kopogott az urasági lak széles kapuján. Azonnal megjelent a szolgálatkész portás, hosszú szakállal a két ajtószárny között, melyet nagy óvatosságból csak félig nyitott ki.

— Mindjárt! — szólt neki a márki és magához hívta a kis leányt.

— Gyere ide! Vedd ezt.

És odatartott neki egy maroknyi ezüst-pénzt. A leány a szemben levő ház oszlopfalához támaszkodott, nem jött közelebb, nem mozdult. Egy kis karyatid plasztikával és mozdulatlanságával állt ott.

— Hát mi van veled? Vedd!

És kénytelen volt hozzá menni. De az utcai leány elrejtette kezét a rongyos ruháiba és csak úgy állt ott és nézte őt.

— Elfogadod, vagy nem?

— Nem, szép urfi. Itt az ön háza.

— Tehát nem fogadsz el semmit?

— Nem kell nekem semmi.

— És miért?

— Nem tudom.

— Nem vagy éhes?

— **A tűzoltó-főszerelesek.** A vármegye alispánja, miután egy tűzoltótestület egy cégtől előírásellenes főszerelesekkel kapott, most utasítja az összes községi előjáróságokat, főbírákat és polgármestereket, hogy minden tűzoltószert megrendelése előtt közbenjárásért és ellenőrzésért a vármegyei tűzoltó-szövetséghez kell fordulni, nehogy a községeket szabálytalan és alkalmatlan szerek szállítása által anyagi veszteség érje. — A tűzrendészeti kormányrendeletben előírt 60 méter tömlő igen sok esetben elégtelennek bizonyult s azért gyakran előfordult, hogy a tömlő rövidege miatt a fecskendők eredményesen használhatók nem voltak, más esetekben igen gyakran az tette a működés eredményét lehetetlenné, hogy tartaléktömlő hiányában az oltásközben kiszakadt tömlőt éppel helyettesíteni nem lehetett. Felhívja ennél fogva az alispán az illetékes hatóságokat arra is, hogy a községek érdekében minden fecskendőhöz legalább 100 méter nyomótömlőt tartsanak készletben, annál is inkább, mert ennek vizszállításnál is igen jó hasznát vehetik.

— **A torontáli orvosi nyugdíj-egylet feloszlása.** A torontálmegyei orvosi nyugdíj-egylet ma délelőtt 10 órakor dr. Plechl Szilárd m. főorvos elnöklésével közgyűlést tartott a vármegyéhez nagytermében, hogy az egyesület feloszlása ügyében határozzon. A feloszlás kérdése tudniillik azért vált aktuálissá, mert a községi és körorvosokról ezután az állam gondoskodik s így a nyugdíjintézet ezekre nézve feleslegessé válik, míg egyedül a magánorvosok nem képesek az egyesületet fenntartani. A mai közgyűlésen az orvosi kar meglehetősen szép számban volt képviselve. Jelen voltak: Dr. Weiterschan József, dr. Haidegger Lajos, dr. Nónay Pál, dr. Menczer Izidor, dr. Kuszing János, dr. Iványi Mór és dr. Guttmann N. nagybecskerek-i orvosok, továbbá dr. Goldmann Béla Beodra, dr. Pakurár Simon Ozora, dr. Vértessy Izso Tor-Torda, dr. Andrényi Sándor Románpetre, dr. Diamant László Ujpecs, dr. Lehner Manó Csene, dr. Szántó Adolf Szerbittebe, dr. Jahrausz Andor Ferenchalom, dr. Tenner Vilmos Nagyszentmiklós, dr. Grünwald Adolf Bocsár, dr. Ferenczi Ignác Czrepája, dr. Jánossy József Jánosföld, dr. Molnár Dezső Mokrin, dr. Kovacsics Dusan Oppova és dr. Messinger Károly Németécska.

A közgyűlést a mult ülés jegyzőkönyvének felolvasásával kezdték, majd az elnököl dr. Plechl Szilárd meleg hangon elparentálta az elhunyt dr. Tószögi Aladar törökbecsei orvost, a közgyűlés pedig a halálozás felett jegyzőkönyvi részvételt szavazott meg, amit az elhunyt családjával kivonatilag közölni fognak. A közgyűlés ezután az elnök előterjesztésére kimondotta a feloszlátást, azzal, hogy az összes tagokhoz

— Nem.
— Nem fázol?
— Nem.
— Nem akarsz vendéglőbe menni? Nem akarsz aludni menni?

— Nem.
— És miként élsz te tulajdonképpen? Mond, nem vágyódsz jobb élet után?

— Nem tudom.

— Mit csinálsz éjjel-nappal az utcán?

A kis leány változatlan, alázatos hangon felelte:

— Lopok.

— Lopsz? És mit lopsz?

— Egy almát, egy körtét, egy fűgét, egy karamelle-t, egy darab kenyeret.

— Más semmit?

— Aztán kémleni is szoktam.

— Kémleni is szoktál? És ki tanít arra?

— A nagy tolvajok. Azok, akik megölik az embereket.

— És mit adnak neked azok a nagy tolvajok?

— Egy soldo-t, két soldo-t, egy fél lírát.

— És ma engem kellett volna kikémleni?

— Igen, szép urfi.

— Megállj csak, majd bezáratom én azokat a zsványokat. Csak bízd reám. Kik azok?

Beszélgj: kik azok?

— Én nem tudom.

— És miért nem akartál engem kikémleni?

— Miért jöttél az én segítségemre?

— Mert anyám, aki minden este a Vicolo Purgatorio sarkán állt, mikor még életben volt, mindig azt mondta, ha őt látta arra menni: látod, milyen szép ez az urfi? Ez az urfi a te apád.

— Ostoba teremtés! — mondá nyersen a márki. — Mit beszélsz? ... Takarodj innen, takarodj innen!

— Meg akarom az urfi kezét csokolni.

— Távozz! ... Nem, várj csak egy kicsit

... Hallod-e ... Mi volt ... az anyád?

— Én nem tudom. Minden este ott állt a Vicolo Purgatorio sarkán ...

körlevelet küldenek s kérdést intéznek hozzájuk, vajjon akarnak-e az országos orvos nyugdíj-egyletbe belépni, vagy sem. Azoknak, akik belépnek az országos nyugdíj-egyletbe, a befizetett tagsági díjai átutaltatnak az országos nyugdíjalapba, akik ellenben nem hajlandók belépni, azok közül mindazok, akik tagsági díjaikat rendszeresen fizették, a befizetett összeget kamattól együtt visszakapják, akik ellenben már három éve nem fizettek tagsági díjakat s így az alapszabályok értelmében a tagok sorából törölendők lettek volna, a befizetett díjakat nem kapják vissza, de minthogy az alapszabályok ez esetben nem intézkednek eléggé világosan, az ily módon fennmaradó összeget letétbe helyezik, az ilyen tagok pedig igényeikkel a bíróság elé utasítatnak s az lesz hivatva eldönteni, vajjon van-e joguk a már befizetett összeget visszakövetelni, vagy sem. Amennyiben pedig a bíróság ezeket az igénykereseteket elutasítaná, úgy a fennmaradó pénzt a segélyegylet céljaira fordítják. Dr. Iványi Mór pénztáros jelenti, hogy eddig összesen 67.946 korona és 14 fillér van a nyugdíjalapban. A felszámoló bizottságba a tisztikaron kívül beválasztottak: dr. Weiterschan József, dr. Menczer Izidor és dr. Nónay Pál. A közgyűlés ezután még több belső kérdéssel is foglalkozott, amelynek az elintézése után a gyűlés véget ért.

— **A száz éves Németczernya.** Most van száz esztendeje annak, hogy Csekonics Endre gróf atyja Csekonics János gróf megvetette alapjait Németczernya községnek. A virágzóvá fejlődött szép község ezt a nevezetes évfordulót nem engedi nyomtalanul eltűnni s elhatározta, hogy megünnepli a község alapításának száz esztendő fordulóját. Az ünnepély október 18-án vasárnap lesz, amikor egyuttal a község bucsuját is tartja. Ebből az alkalomból vasárnap délelőtt a község diszközgyűlést tart, majd fényes ünnepi istentisztelet lesz, amelynek keretében fölszentelik a Csekonics Endre gróf kegyur adományozta pompás selyem templomi zászlót. A zászlóanyja Csekonics Endréné grófnő. A zászlószentelési aktust diszebed és különböző ünnepségek követik.

— **Bolgár kertészlet.** A földművelési kormány egyik nagyfontosságú akciója az, hogy a bolgár rendszerű öntöző kertészletet népünkkel megkedveltesse s ezáltal új tereket szűkkel a kis egzisztenciák megélhetésének. Fölkeltette itt a kormány figyelmét Jeszenszky Ignác nagy-kikindai ev. lelkésznek munkássága, aki ezen a téren mintegy üttörő az országban s elsőül lépett arra a gyakorlati utra, hogy saját tapasztalatai és munkálkodása révén saját berendezett kis telepén kész öntöző kertészszé képezze ki magát s idővel szolgálhasson az ügynek. Ezért a földművelési kormány őt bizta meg, hogy a tél folyamán a kincstári telepeken népies előadás-

— És egyebet nem csinált?

— Nem, urfi.

— Hm! És hogy hívták?

— Assuntá-nak.

Megvallotta magának őszintén, hogy ilyen nevű nőt sohasem ismert és hogy névváltozásokat csak a konvencionális regények hősnői szoktak ürügyül használni. Nevetett magában a pillanatnyi elfogultsága és a különös eset miatt, mely mai, kalandos éjszakáját megkoronázta. Vállat vont és ismételen kinálta a kisleányt:

— Elfogadod a pénzt, vagy nem?

— Nem, szép urfi.

— Ej mit! Most már torkig vagyok veled!

Odadohta neki az ezüstpénzeket, azok meg beleestek a pocsolába. Aztán odaszólt neki:

— Vigyázz magadra! Ha még egyszer utánam fogsz szaladni az utcán, akkor téged is le-tartóztatlak. Ezt szentül ígérem neked.

— Már sokszor letartóztatlak.

És mialatt a márki eltűnt a kapuajtó mögött,

mely tompa hanggal csapódott be, a leány ismét rákezdte:

— Hadd csokoljam meg a kezét, szép urfi ...

Mikor Ricardo Oderisi a hálószobájába ért,

kinyitotta az ablaktáblát, hogy lássa, elment-e már a leány. Már virradni kezdett. A sötét, tarhes felhők tova hullámoztak és leereszkedtek, mint valami óriási füstoszlopok, melyek egy láthatatlan ivezet alá szorúlnak. Az ólomszerű atmoszférában olyan volt a vizes utca, akár egy széles, határtalan acéllemez. Az utcai leány még mindig ott állt az oszlophoz támaszkodva. Nagy kék szemei felfelé néztek. Az ezüst pénzek az utca sarában fehéresen fényltek meztelen lábai mellett. A márki visszavonult, bezárta az ablaktáblákat, hogy elrejtőzhessenek, csak egy kis rést hagyott nyitva és még tovább várt, merev tekintettel. Egy pár perc múlva arra ment egy öreg ember, perecet húzott maga után egy kis szekéren. Az utcai leány felugrott, egy darabig követte a kocsit, majd elkapott egy perecet és megszökött.

Roberto Bracco.

kat rendezzen az öntöző kertészet megismertetése és megkedveltetése érdekében. Egyelőre a következő kincstári telepeken lesz ilyen előadás: Felsőmuzslya, Bodogfalva, Temesrékás, Bobsa és Mosnicza. Felsőmuzslyán f. évi december 2-án tart ismertető előadást Jeszenszky Ignác.

Színház.

* **Vig özvegy.** Tegnap este Lehar gyönyörű muzsikája opperettjét a „Vig özvegy“-et láttuk viszont a színházban. A darab ugyan már nem vonzott nagy közönséget, de akik eljöttek, azok ezuttal is élvezettel gyönyörködhetnek a szép muzsikában. Az előadás is jó volt s Kaposi Józsa remek énekszámait most is elragadták a közönséget. Remete Géza mint Danilovics gróf szintén jó volt s élénk tetszést keltettek Barina Andor és Csánádi Irma énekszámait is. A többi szereplők szintén megállták mind a helyüket. Az előadást nagyban emelte a katonazenekar pompás játéka, amely a muzsika minden szépségét érvényesítette.

* **A kulturegyesület színházi előadásai.** Mint ismeretes, a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület elhatározta, hogy a színházi előadások színvonalának emelésére bizonyos összegért jegyeket vesz az igazgatótól, amelynek ellenében olyan darabokat köteles előadni, amelyek művészi kiválóságuknál és irodalmi értékük-nél fogva a közönség nemesebb művészi ízlését szolgálják. A kulturegyesület az idén egyelőre négy ilyen előadást kötött ki az igazgatóságnál s az elnökség most állapodott meg vele az előadandó darabokat illetőleg. A kulturegyesület a darabokat úgy válogatta meg, hogy képviselve van velük a mai modern magyar drámairodalom, a külföldi dráma és a klasszikus zene. Ez a négy darab, amelyek közül a drámai művek csupa újdonságok, a következő: Bródy Sándor új drámája: A gyermek; Gécy drámája: A bálványimádók; Henry Bernstein drámája: A Kerülő ut, továbbá a Szép Galathea, meg a Parasztecsület.

A kulturegyesület rendezte első előadás október 19-ikén, hétfőn lesz, amikor Bródy-nak „A gyermek“ című társadalmi színműve kerül színre. A többi előadások a következő napokon lesznek:

Október 21. A bálványimádók.

Október 23. Kerülő ut.

Október 27. Szép Galathea. — Parasztecsület.

A kulturegyesület az előadásokra a munkásoknak ingyen jegyeket bocsát rendelkezésre és pedig minden előadásra 18 főszerinti zártszék-jegy és nyolc másodemeleti páholyt 4-4 személy részére, vagyis 32 személy számára, úgy, hogy mindegyik előadást 50-50 ember látogathatja díjtalanul. A jegyekre szóló utalványokat a munkásegyletek elnökségei és a kulturegyesület titkári hivatala (Zápolya-utca 1.) osztja szét. Az utalványok már az előadások előtt való napon kaphatók s ezek ellenében a pénztárnál díjtalanul szolgáltatják ki a megfelelő helyeket. Az érdekes és élvezetes előadások természetesen mindenképpen megérdemlik a nagyközönség figyelmét is.

* **A színházi bizottság ülése.** Torontálvármegye színházi bizottsága ma délelőtt 11 órakor Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: Jankó Ágoston alispán, dr. Vinczehidny Ernő, dr. Perisics Zoltán, dr. Pollák Győző, dr. Kiss János, dr. Nagy Dezső bizottsági tagok és Zitkovszky Béla, mint a bizottság titkára. A mai ülésen Polgár Károly színigazgató bemutatta az október hó második felében tartandó előadások műsorát, mely a következő: október 16-án: Trilby; 17-én: Fuzsitus kisasszony; 18-án délután: Drótostót, este: Tatárjárás; 19-én: A gyermek; 20-án: Varázskeringő; 21-én: Bálványimádók; 22-én: Denevér; 23-án: Kerülő ut; 24-én: Koldusdiák; 25-én délután: Varázskeringő, este: A koldusgróf; 26-án: Szerencse fia; 27-én: Szép Galathea; 28-án pedig: A bálkirálynő. Október 24-ikén a színikerületből Nagybecskerekre érkező délvidéki színikerületi tagok meg fogják nézni „A koldusdiák“ előadását, kedden, 27-én délután pedig kizárólag az iskolagyerekek számára ifjusági előadást rendeznek, a mikor is Csiky Gergelynek „A nagymama“ című darabja kerül előadásra. A színházi bizottság ezután a délvidéki színi kerületnek október 25-ikére Nagybecskerekre egybehívott ülésére Jankó Ágostont, dr. Perisics Zoltánt és dr. Pollák Győzőt küldte ki. Végül jelentették, hogy a színházi bizottság az eddigi 3000 korona helyett három éven keresztül évi 4000 korona szubvenciót kért a törvényhatóságtól s ez a három évi 3000 korona többlet az itteni színpad és nézőtér át-

alakítására volna fordítandó, mely átalakítási munkálatokra immár mulhatatlanul nagy szükség van. A bizottság ezt tudomásul vette s ezzel az ülés tárgysorozata ki volt merítve.

TÁVIRATOK

A delegációk.

A hadügyi bizottság ülése.

Budapest, október 15. (A „Torontál“ ered. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Barabás Béla elnöklésével ülést tartott, amelyen a hadügyi költségvetést tárgyalta.

A költségvetést Okolicsányi László előadó ismertette részletesen s konstataulta, hogy a hadsereg fejlődésében az utóbbi időben bizonyos stagnáció állott be, ami a politikai helyzetnek a következménye. Miután részletesen kifejtette az egyes tételeket, ajánlja a költségvetést elfogadásra.

Zichy Miklós gróf azt konstataálja örömmel, hogy az idén a magyar delegáció meg lett kimélve a német nyelvű tárgyalástól. Az előadóval szemben azt mondja, hogy bár az előadó tagadja a létszámemelést, az mégis megtörtént.

Okolicsányi előadó: Hol?

Zichy Miklós: A lovaknál. (Tudnillik a költségvetés szerint a hadsereg lóállományát szaporították. — Nagy derűtség.) Egyébként Zichy a költségvetést elfogadja.

Bakonyi Samu szintén elfogadja a költségvetést, de ez nem jelenti azt, hogy elvi álláspontját, melyet mint függetlenségi képviselő elfogalt, feladná. Hangoztatja, hogy a legutóbbi események az országban semmi emóciót nem keltettek, ami bizonyítja népünk érettségét.

Rudnyánszky József szintén elfogadja a költségvetést.

Ugron Gábor azt hangoztatja, hogy miután az ország hadsereg nélkül nem lehet, a költségvetést el kell fogadni.

Bernáth Béla hangoztatja az ország jogainak érvényesítését a hadseregben, egyébként azonban a költségvetést elfogadja.

Isekutz Győző azt fejtegeti, hogy Magyarország súlyos áldozataiért alig kapott még eddig valami ellenértéket a hadseregben. Ő is sürgeti nemzeti jogaink érvényesítését és végrehajtását a hadseregben.

Az ülés folyik.

Minisztertanács.

Budapest, október 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma délelőtt 10 órakor rövid minisztertanács volt, amelyen sürgősebb folyó ügyeket intéztek el. Félhivatalos jelentés szerint a választói jog nem képezte a tanácskozás tárgyát.

A városok küldöttsége a miniszterelnöknel és a belügyminiszternél.

Budapest, október 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A vidéki városok tisztviselői tegnap országos értekezletükből kifolyólag ma délben küldöttségileg tisztelegtek Wekerle Sándor miniszterelnök-nél és Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél s memorandumot nyújtottak át nekik, melyben azt kérik, hogy a jövő évi költségvetésbe a városok javára felvett két millió koronát a városi tisztviselők fizetésének és lakbérletményeinek rendezésére fordítsák.

A balkáni események.

Budapest, október 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgöny-zik, Péter szerb király több diplomata előtt kijelentette, hogy ő bevárja a keleti kérdésben összehívandó konferencia határozatát, azonban eközben Szerbia folytatja a fegyverkezést, hogy készen legyen abban az esetben, ha Szerbia érdekei a konferencián kielégítést nem nyernének.

Budapest, október 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A párisi „Havas“ ügy-nökség jelenti Londonból a következőket:

Is wolsky orosz külügyminiszter tegnapelőtt délután ujólag érkezett Grey államtitkárral. Ez alkalommal megtalálták azokat a formákat, amelyek révén Törökországnak az érdekei Ausztria-Magyarországgal, Bulgáriával, Görögországgal és Montenegróval szemben biztosítottassanak. Lehetetlenség a megtörtént dolgokat véglegesen lezártaknak tekinteni s a helyzetet csak tisztességes módon lehet és szabad rendezni. A Szandsáknak és Novibazárnak visszaadása Törökországra nézve kedvező elégtétel lehet Bosznia és Hercegovina anektálásáért. Bulgária a hatalmak támogatásával financiaiis elégteltelt adna Törökországnak. A Krétát védő hatalmak beható vizsgálat tárgyává teszik a krétaiak követeléseit, Montenegró pedig az Adriai tenger révén részesül kellő elégtételadásban. Törökország garanciákat kap és financiaiis támogatásban részesül és módot fognak keresni arra is, hogy Szerbia érdekei is kielégíttessenek, persze csak azon feltétel alatt, ha azután nyugodtan fog viselkedni. A Balkán helyzetről és az ott uralkodó hangulatról érkező jelentések a diplomáciára kedvezőtlen hatást gyakorolnak.

Budapest, okt. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből érkezett jelentés szerint Aehrenthal báró közös külügyminiszter utasítást adott Pallavicini örgróf, konstantinápolyi magyar-osztrák nagykövetségnek, hogy az osztrák Lloyd hajóközlekedésének bojkottálásáért a török kormányval szemben erélyesen lépjen fel.

Budapest, okt. 15. (A „Torontál“ ered. távirata.) Belgrádból jelentik, hogy a hadgyakorlatokra behívott tartalékos katonákat szabadságotlalták és helyüket az október 19-dikére (oroszl naptár szerint 6-dikára) behívott tartalékosok foglalják el. Némely körökben azt tartják, hogy a Szerbiában most tapasztalható csend olyan, mint az a csendesség, mely a nagy viharokat szokta megelőzni.

Kereskedelmi szerződésünk Romániával.

Budapest, okt. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bukarestből sürgöny-zik, a román kormány megbízottai ma a Magyarországgal és Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződés tárgyalására Bécsbe utaztak.

A vasuti munkások szövetségének felfüggesztése.

Budapest, okt. 15. (A „Torontál“ ered. távirata.) A kereskedelmi miniszter, mint ismeretes, felszólította a vasuti munkások országos szövetségét, hogy bizonyos díjazásokat küszöböljön ki. Mivel a szövetség ennek a felszólításnak nem tett eleget, a miniszter ma elrendelte a szövetség felfüggesztését. A felfüggesztő rendeletet ma délben kézbesítették a szövetség elnökségének.

Határidő-üzet.

Budapest, okt. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.)	23 72 — —
Buza (április 1909.)	23 98 — —
Rozs (októberre 1908.)	19 36 — —
Rozs (áprilisra 1909.)	19 96 — —
Zab (októberre 1908.)	16 36 — —
Zab (áprilisra 1909.)	16 90 — —
Tengeri (októberre)	14 84 — —

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 15 sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 17. előadás.

Ma, csütörtökön, 1908. évi október hó 15-én:

VANDORLEGÉNY.

Operette 3 felvonásban. — Írták: West és Schitzler.

Személyek:

Fülöp herceg	— — — —	Barina Andor
Lola hercegnő, felesége	— — — —	Pataki Vilma
Nikkel, udvarmester	— — — —	Csolnaki Gy.
Oleander kisasszony, udvarhölgy	— — — —	Haraszti Vilma
Apró, polgármester	— — — —	Halasi Béla
Straubinger vándorlegény	— — — —	Remete Géza
Oculi, a vadleány	— — — —	Kaposi Józsa
Csepő, komédiás	— — — —	Radványi Dezső
Libuska, a felesége	— — — —	H. Serfőző Etel
Bonifác, katonaszökevény	— — — —	Virányi Sándor

Holnap, pénteken, 1908. évi október hó 16-án:

T R I L B Y.

